

MILLIY LIBOSLARNI ZAMONAVIY DIZAYINDA QAYTA TIKLASH

Mardonov Ruslanjon Boymurod o'gli*Shahrisabz davlat pedagogika instituti Aniq fanlar oliy pedagogika maktabi Texnologik ta'lim yo'nalishi Katta o'qituvchisi***A'zamova Dilshoda A'zam qizi***Shahrisabz davlat pedagogika instituti Aniq fanlar oliy pedagogika maktabi 2 kurs talabasi*

Annotatsiya: Ushbu maqolada milliy liboslarni zamonaviy dizayn asosida qayta tiklash va ularni bugungi moda talablariga moslashtirish masalalari yoritilgan. Milliy kiyimlarning tarixiy va madaniy ahamiyati tahlil qilinib, ularni zamonaviy uslubda talqin qilish imkoniyatlari ko'rib chiqilgan. Shuningdek, milliy naqshlar va matolarni zamonaviy kiyimlarga uyg'unlashtirish yo'llari yoritilib, ularning estetik va amaliy jihatlari asoslab berilgan. Tadqiqot natijasida milliy liboslarni yangicha yondashuv asosida rivojlantirish muhim ahamiyatga ega ekanligi aniqlangan.

Kalit so'zlar: tikuvchilik, innovatsiya, kreativ yondashuv, milliy meros, kundalik kiyim, dizayn, moda milliy libos, zamonaviy dizayn, moda, atlas, adras rivoji.

Аннотация: В данной статье рассматриваются вопросы возрождения национальной одежды на основе современного дизайна и её адаптации к требованиям сегодняшней моды. Проанализировано историческое и культурное значение национальных костюмов, а также изучены возможности их интерпретации в современном стиле. Кроме того, освещены способы гармоничного сочетания национальных орнаментов и тканей с современной одеждой, обоснованы их эстетические и практические аспекты. В результате исследования установлено, что развитие национальной одежды на основе нового подхода имеет важное значение.

Ключевые слова: швейное дело, инновации, креативный подход, национальное наследие, повседневная одежда, дизайн, мода, национальная одежда, современный дизайн, мода, атлас, адрас, развитие.

Abstract: This article discusses the issues of revitalizing national clothing based on modern design and adapting it to contemporary fashion requirements. The historical and cultural significance of national garments is analyzed, and the possibilities of interpreting them in a modern style are examined. In addition, the ways of integrating national patterns and fabrics

into modern clothing are explored, and their aesthetic and practical aspects are substantiated. The study concludes that the development of national clothing based on a new approach is of great importance.

Keywords: tailoring, innovation, creative approach, national heritage, everyday clothing, design, fashion, national clothing, modern design, fashion, atlas, adras, development.

Kirish: Hozirgi kunda moda sohasi juda tez o'zgarib bormoqda. Har kuni yangi uslublar, yangi kiyinish tendensiyalari paydo bo'lyapti. Shunday bo'lsa-da, har bir xalq o'zining milliy qadriyatlarini saqlab qolishga intiladi. Shu qadriyatlarning muhim qismi bu — milliy liboslardir.

O'zbek milliy kiyimlari juda boy tarixga ega. Atlas, adras, kashta tikilgan naqshlar — bularning barchasi xalqimizning didi va madaniyatini aks ettiradi. Oldingi davrlarda bu kiyimlar kundalik hayotda keng qo'llanilgan. Ammo hozirgi zamonda ko'proq zamonaviy, qulay kiyimlar ommalashgani sababli milliy liboslar asosan bayramlarda yoki tadbirlarda kiyiladigan bo'lib qolmoqda.

Shu sababli milliy liboslarni zamonaviy dizayn asosida qayta tiklash juda muhim hisoblanadi. Chunki bu orqali biz milliylikimizni yo'qotmaymiz, aksincha uni yangi shaklda davom ettiramiz. Ayniqsa yoshlar uchun milliy liboslarni zamonaviy ko'rinishda taqdim etish muhimdir.

Asosiy Qism: Milliy liboslarni zamonaviy dizaynda qayta tiklash — bu oddiy jarayon emas. Bu yerda eski an'analarni saqlab qolish bilan birga, zamonaviy talablarni ham hisobga olish kerak bo'ladi. Ya'ni kiyim nafaqat chiroyli, balki qulay, yengil va kundalik hayotga mos bo'lishi kerak.

Avvalo, mato tanlash juda muhim. O'zbek milliy kiyimlarida atlas va adras asosiy o'rin tutadi. Bu matolar nafaqat chiroyli, balki sifatli ham hisoblanadi. Hozirgi kunda esa dizaynerlar bu matolarni zamonaviy uslubda ishlatishga harakat qilmoqda. Masalan, atlasdan tikilgan oddiy ko'ylaklar yoki kurtkalar kundalik kiyim sifatida ham ishlatilmoqda.

Keyingi muhim jihat — kiyimning shakli va kesimi. Oldingi milliy kiyimlar ko'pincha keng va uzun bo'lgan. Hozir esa odamlar ko'proq qulay va harakatga mos kiyimlarni tanlaydi. Shu sababli dizaynerlar milliy kiyimlarni qisqaroq, yengilroq va zamonaviy shaklda tikmoqda. Masalan, belidan biroz toraytirilgan ko'ylaklar yoki oddiy, lekin milliy elementlarga ega kiyimlar yaratilmoqda.

Ranglar masalasi ham juda muhim. Milliy liboslarimiz odatda yorqin ranglarga boy bo'ladi. Ammo hozirgi modada biroz sokin, pastel ranglar ko'proq ishlatiladi. Shu sababli dizaynerlar bu ikki uslubni birlashtirishga

harakat qilmoqda. Natijada ko'zga yoqimli, zamonaviy va shu bilan birga milliy ruhni saqlagan kiyimlar yaratilmoqda.

Yana bir muhim jihat — milliy naqshlardan foydalanish. Oldingi kiyimlarda naqshlar juda ko'p bo'lgan bo'lsa, hozirgi dizaynda ular kamroq, lekin aniq joylarda ishlatiladi. Masalan, yoqa qismida, yengda yoki kichik detal sifatida. Bu esa kiyimni ortiqcha bezaksiz, lekin chiroyli qiladi.

Zamonaviy texnologiyalar ham bu jarayonda katta yordam bermoqda. Hozir dizaynerlar kiyimlarni kompyuter orqali chizib, oldindan qanday ko'rinishini ko'ra oladi. Bu esa xatolarni kamaytiradi va ishni osonlashtiradi. Shuningdek, yangi tikuv usullari va matolar ham kiyim sifatini oshiradi.

Milliy liboslarni yoshlar orasida ommalashtirish uchun ularni kundalik kiyimga aylantirish juda muhim. Masalan, milliy naqshli futbolkalar, zamonaviy ko'ylaklar yoki kurtkalar yoshlar orasida mashhur bo'lishi mumkin. Bu orqali milliylik asta-sekin kundalik hayotga kirib boradi.

Bundan tashqari, ijtimoiy tarmoqlar ham katta rol o'ynaydi. Hozir ko'pchilik yangi kiyimlarni aynan internet orqali ko'radi. Agar milliy liboslar zamonaviy ko'rinishda targ'ib qilinsa, ularning ommalashishi ancha tezlashadi.

Albatta, bu yo'lda muammolar ham bor. Masalan, sifatli matolar qimmat bo'lishi mumkin yoki hamma ham milliy kiyimlarga qiziqmasligi mumkin. Lekin shunga qaramay, bu sohani rivojlantirish juda muhim.

Kelajakda milliy liboslar nafaqat O'zbekistonda, balki boshqa davlatlarda ham mashhur bo'lishi mumkin. Chunki hozir dunyoda milliy va etnik modaga qiziqish ortib bormoqda. Agar biz o'z liboslarimizni to'g'ri rivojlantirsak, ular xalqaro darajaga chiqishi mumkin.

Milliy liboslarni zamonaviy dizayn asosida rivojlantirishda yana bir muhim jihat — bu hududiy xususiyatlarni saqlab qolishdir. O'zbekistonning turli hududlarida milliy kiyimlar o'ziga xos ko'rinishga ega bo'lgan. Masalan, Buxoro, Samarqand, Farg'ona vodiysi yoki Xorazm hududlarida tikilgan liboslar bir-biridan naqshlari, ranglari va bezaklari bilan farq qiladi. Zamonaviy dizaynda aynan mana shu hududiy o'ziga xoslikni yo'qotmaslik muhimdir. Aks holda barcha kiyimlar bir xil ko'rinishga kelib qolishi mumkin.

Shuningdek, milliy liboslarni qayta tiklashda qo'lda bajariladigan ishlar — kashtachilik va bezak san'ati ham alohida ahamiyatga ega. Qo'lda tikilgan naqshlar kiyimga o'ziga xos jon bag'ishlaydi. Hozirgi kunda ko'plab dizaynerlar aynan qo'l mehnatini zamonaviy kiyimlar bilan birlashtirib, eksklyuziv kolleksiyalar yaratmoqda. Bu esa kiyimning qiymatini ham oshiradi.

Yana bir muhim yo'nalish — milliy liboslarni biznes va brend darajasiga olib chiqishdir. Agar milliy dizayn asosida yaratilgan kiyimlar sifatli va zamonaviy bo'lsa, ular nafaqat ichki bozorda, balki xorijda ham talabga ega bo'lishi mumkin. Hozirgi kunda ko'plab davlatlar o'z milliy kiyimlarini brendga aylantirib, eksport qilmoqda. O'zbekistonda ham bu yo'nalishni rivojlantirish uchun katta imkoniyatlar mavjud.

Milliy liboslarni zamonaviylashtirishda ta'lim tizimining roli ham muhimdir. Tikuvchilik, dizayn va moda yo'nalishlarida tahsil olayotgan talabalar milliy elementlardan foydalanishni o'rganishi kerak. Bu orqali yangi avlod dizaynerlari milliy ruhni saqlagan holda zamonaviy kiyimlar yaratishga qodir bo'ladi.

Bundan tashqari, turizm sohasi ham milliy liboslarning rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatadi. Chet ellik sayyohlar ko'pincha milliy kiyimlarga qiziqish bildiradi. Agar zamonaviy va qulay variantlar yaratilsa, ular suvenir sifatida ham xarid qilinishi mumkin. Bu esa milliy liboslarning iqtisodiy ahamiyatini ham oshiradi.

Yana bir jihat — gender va yoshga mos dizayn yaratishdir. Oldingi davrlarda milliy liboslar ko'proq an'anaviy shaklda bo'lgan bo'lsa, hozir erkaklar, ayollar va yoshlar uchun alohida zamonaviy kolleksiyalar yaratilmoqda. Bu esa har bir guruh uchun mos va qulay kiyim tanlash imkonini beradi.

Shuningdek, barqaror moda (sustainable fashion) tamoyillari ham e'tiborga olinmoqda. Ya'ni ekologik toza matolar, chiqindisiz ishlab chiqarish va uzoq muddat foydalaniladigan kiyimlar yaratish muhim hisoblanadi. Bu nafaqat moda, balki atrof-muhitni asrash nuqtai nazaridan ham foydalidir.

Milliy liboslarni zamonaviy dizayn asosida qayta tiklash jarayonini o'rganishda turli ilmiy manbalar va o'quv adabiyotlar muhim ahamiyatga ega. Xususan, O'zbekiston milliy ensiklopediyasida milliy kiyimlarning tarixiy shakllanishi, hududiy farqlari va ularning madaniy ahamiyati haqida batafsil ma'lumotlar berilgan. Bu manbalarda milliy liboslar faqat kiyim emas, balki xalqning turmush tarzi va ma'naviy dunyosini aks ettiruvchi muhim madaniy boylik sifatida talqin qilinadi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, milliy liboslarni zamonaviy dizayn asosida qayta tiklash bugungi kunda muhim va dolzarb masalalardan biridir. Bu jarayon orqali milliy qadriyatlar saqlanib qoladi va ular zamonaviy hayot talablariga moslashadi.

Milliy naqshlar, matolar va an'anaviy elementlarni zamonaviy uslub bilan uyg'unlashtirish natijasida nafaqat estetik, balki qulay va amaliy kiyimlar yaratiladi. Shu bilan birga, bu yo'nalish yoshlar orasida milliy madaniyatga bo'lgan qiziqishni oshiradi.

Natijada, milliy liboslarni zamonaviylashtirish milliy merosni asrab-avaylash bilan birga, yangi moda yo'nalishlarini shakllantirish va milliy dizaynni rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent.
2. Lex.uz – normativ huquqiy hujjatlar bazasi.
3. Moda va dizayn asoslari bo'yicha o'quv materiallari
4. Tikuvchilik va kiyim konstruksiyasi asoslari (darslik).
5. Ziyonet.uz – ta'lim portali materiallari.
6. Zamonaviy moda va etnik dizayn bo'yicha internet maqolalari.